

Sveriges lokalpolitiker om idéburna förskolor och skolor



Om undersökningen

Bakgrund, syfte och metod

Bakgrund och syfte

Som en intresse- och kunskapsorganisation har Idéburna Skolors Riksförbund samlat mer kunskap om vad Sveriges lokala politiker och beslutsfattare tycker och tänker om landets idéburna sektor inom förskole- och skolverksamhet. Syftet med undersökningen var både att nå ut till lokala politiker och att skapa ett bra kunskapsunderlag för att på sikt kunna arbeta för att synliggöra och stärka sektorns roll, särart och potential i det svenska skolväsendet

Målgrupp


Politiker på kommunal nivå som är aktiva i antingen kommunstyrelsen eller skol/utbildningsnämnd.

Metod

Enkätstudie till alla politiker inom de två grupperna vars mailadresser gick att hitta. Totalt skickades enkäten till 5256 politiker och antal respondenter blev 232 stycken.

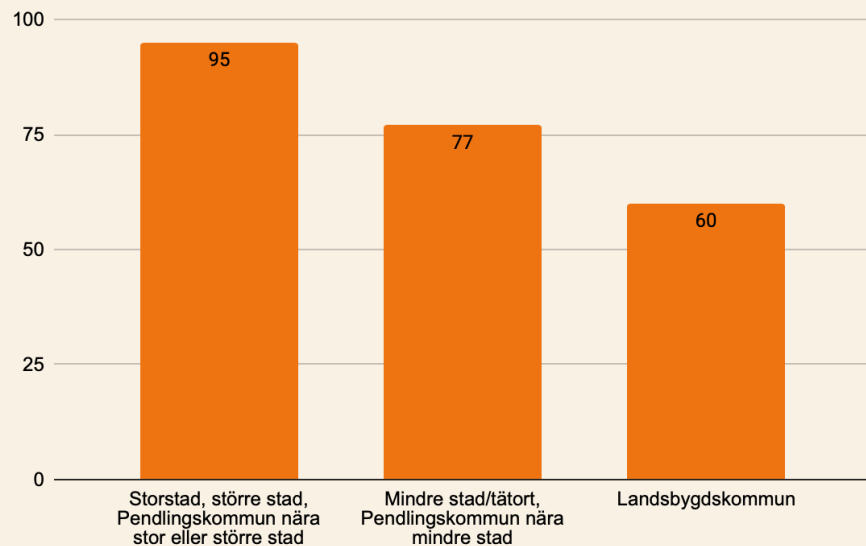
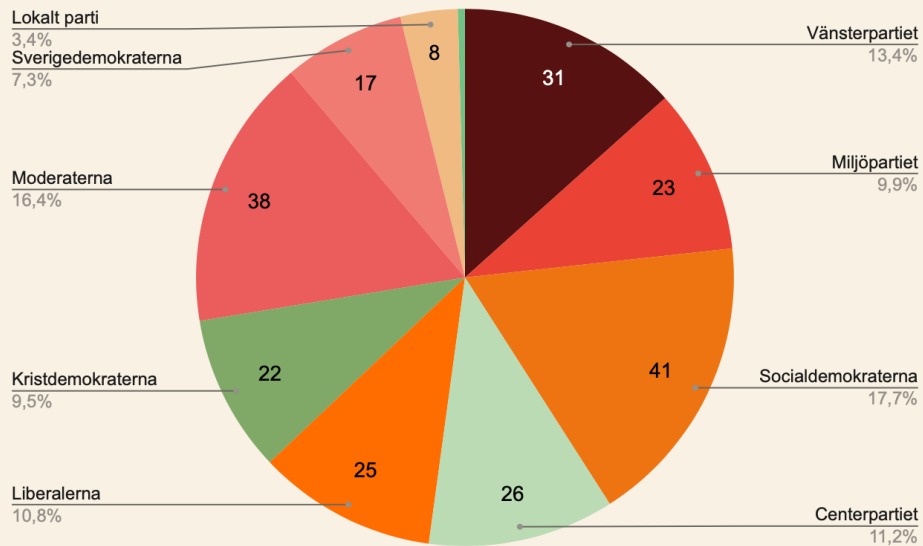
Studiens resultat kan inte generaliseras till hela målgruppen, eftersom svarsfrekvensen var låg, inget representativt urval har skett och enkäten var dessutom anonym och ISR kan därför inte säkerställa att svaren inte är bias.

Undersökningen genomfördes den 19 november – 5 december 2025.



Resultat

Respondenterna representerar alla riksdagspartier och olika slag av kommuner

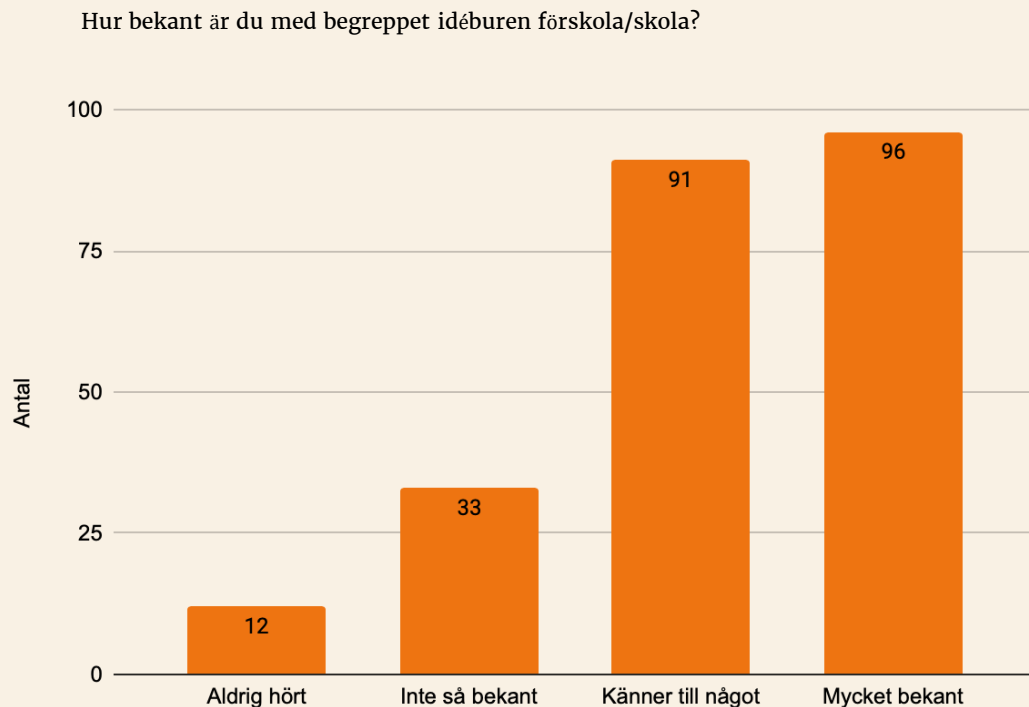


Attityd och kunskap



Majoriteten känner till begreppet idéburen förskola/skola

4 av 5 respondenter är bekanta med begreppet idéburen förskola/skola men endast 1 av 5 har aldrig hört eller är inte så bekanta med begreppet idéburen förskola/skola.

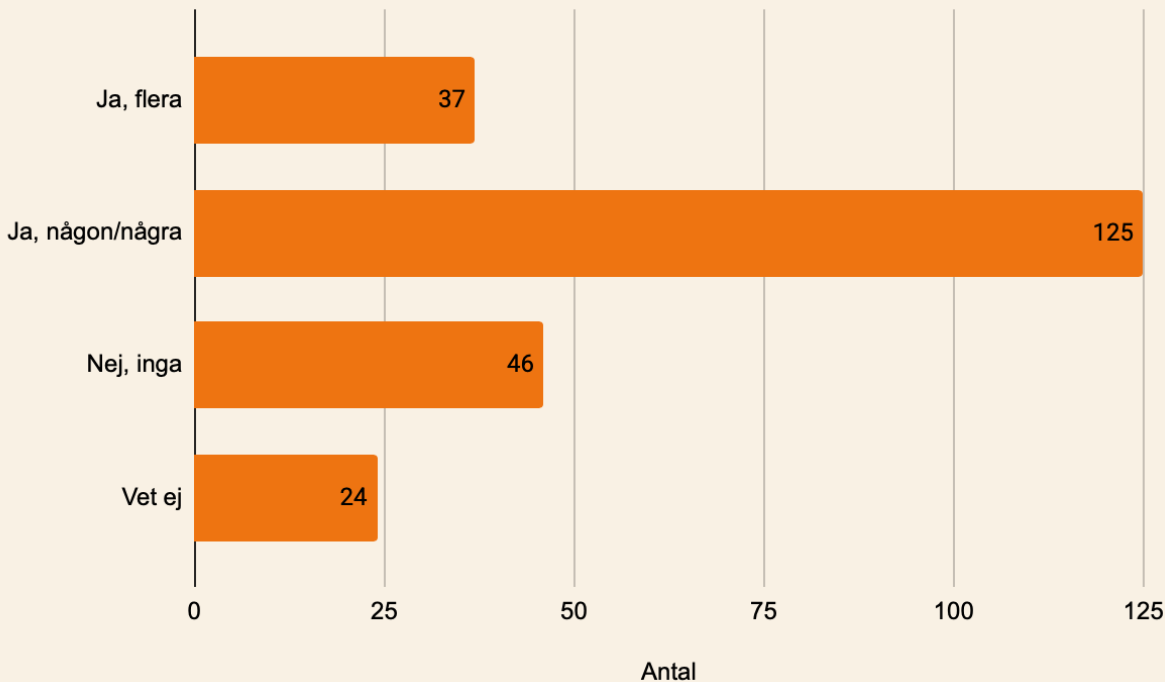


Kännedom om idéburna förskolor/skolor i kommunen som respondenten representerar

Majoriteten av respondenterna känner till att de har minst en idéburen förskola eller skola i sin kommun.

24 stycken av respondenterna vet inte om de har en idéburen förskola och/eller skola i sin kommun.

Känner du till om det finns idéburna skolor eller förskolor i din kommun idag?

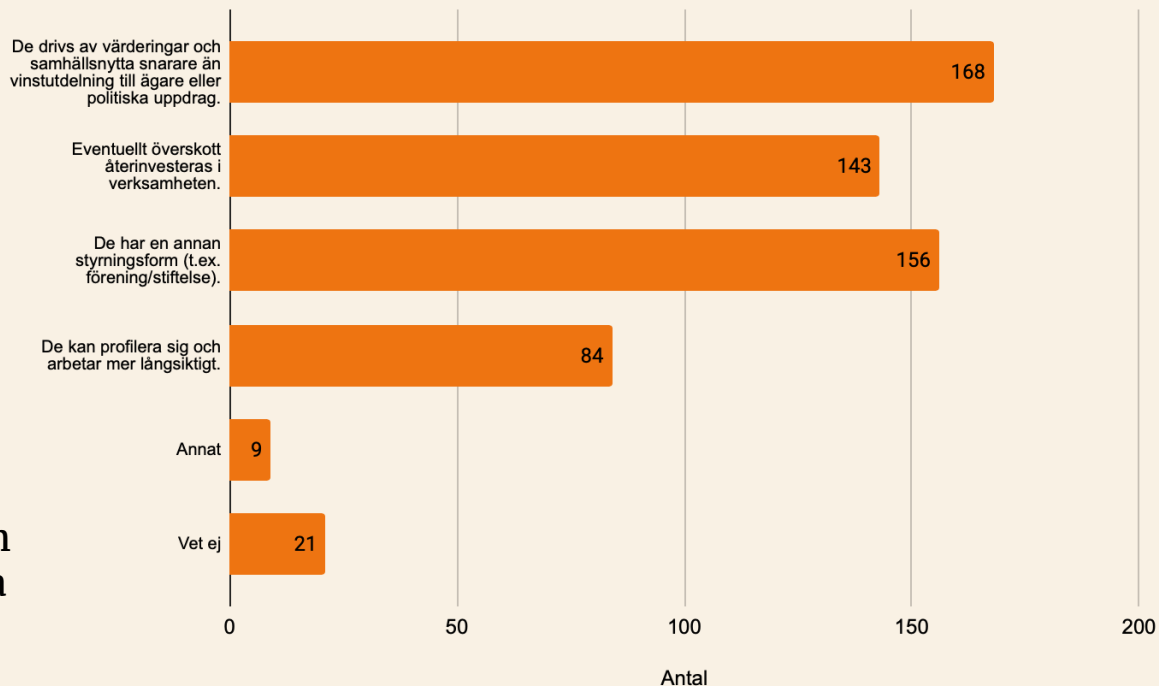


Majoriteten anser att det finns flera saker som skiljer idéburna aktörer från kommunala och vinstdrivande aktörer.

Vad anser du skiljer idéburna aktörer från kommunala o vinstdrivande aktörer? Respondenterna kunde välja flera svarsalternativ.

Flest anser att idéburna till skillnad från kommunala och vinstdrivande aktörer drivs av värderingar och samhällsnytta snarare än vinstutdelning eller politiskt uppdrag.

21 respondenter vet inte vad som skiljer idéburna från kommunala och vinstdrivande aktörer.



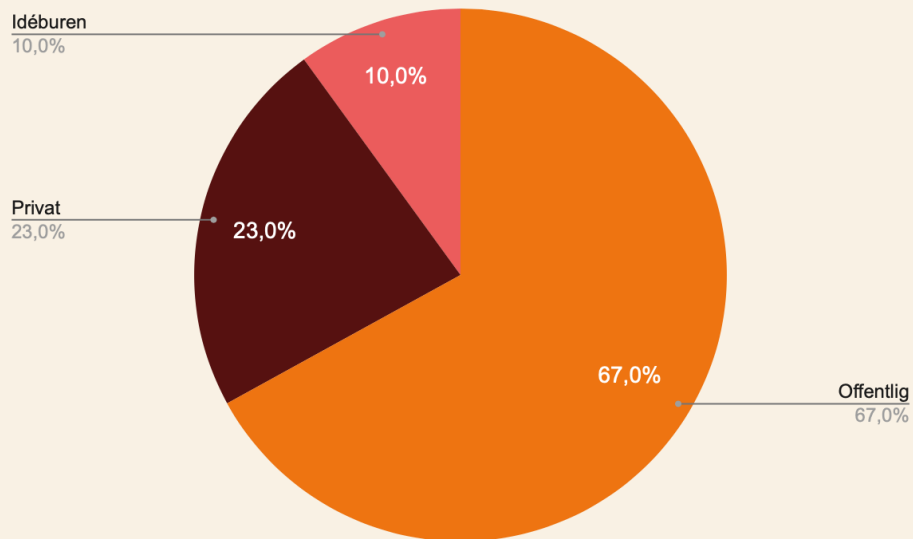
Fördelning av förskole-/skolsektorn

Respondenterna fick följande information inför frågorna om fördelning av förskole-/skolsektorn:

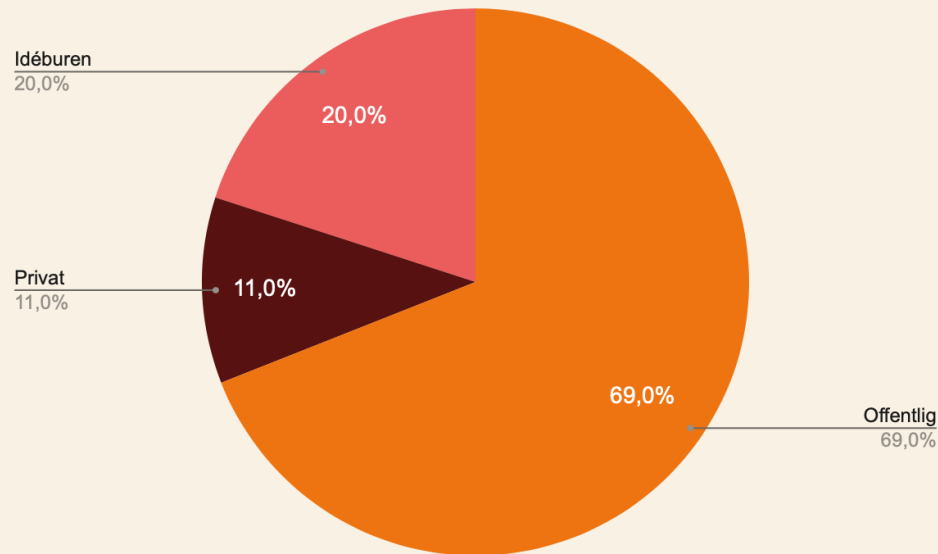
Svenska förskolor, grundskolor och gymnasieskolor drivs efter samma läroplaner och styrdokument men i tre olika sektorer: kommunal sektor, privat vinstutdelande sektor (aktiebolag) och idéburen sektor (ideella föreningar, kooperativ, stiftelser och bolag utan vinstutdelning).

Majoriteten vill se större del av idéburen förskola och skola

Hur stor del av välfärden idag tror du drivs i följande regi? Fördela ut 100 % totalt av förskola och skola.
Andel i %



Hur tycker du att fördelningen borde se ut? Fördela ut 100 % totalt av förskola och skola.
Andel i %

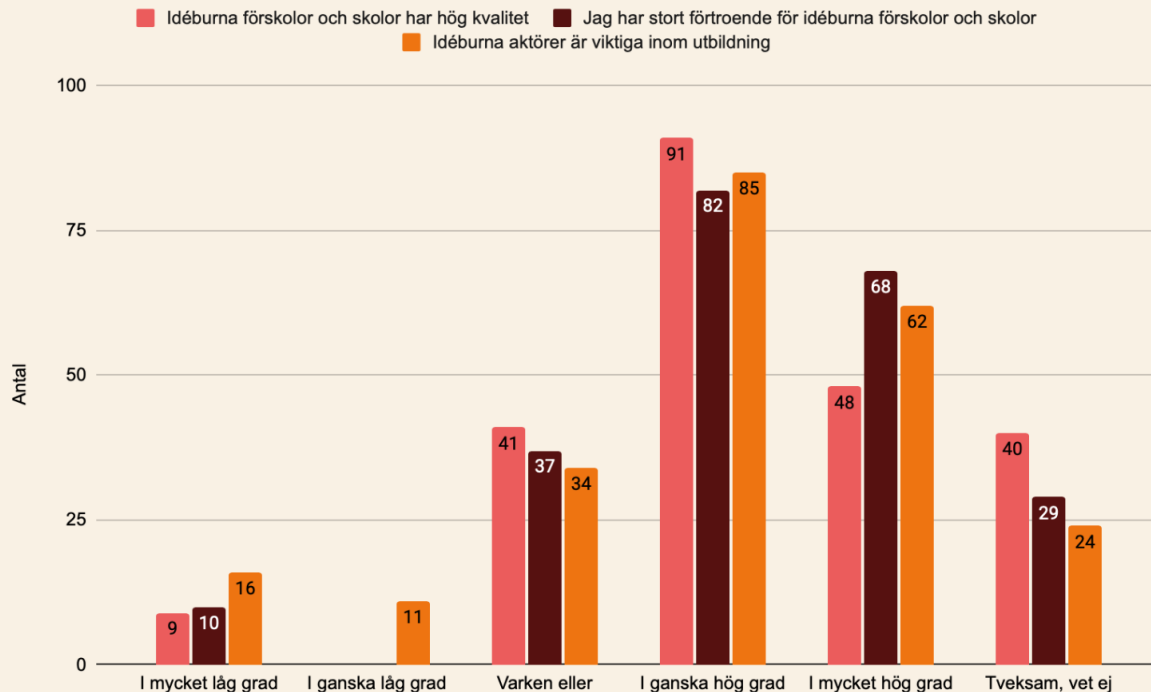


Fördjupning om idéburna förskolor och skolor

I vilken grad håller du med om följande påståenden?

Majoriteten av respondenterna tycker att idéburna förskolor och skolor har hög kvalitet och är viktiga inom utbildning.

En majoritet anser att de har ganska eller hög grad av förtroende för idéburna förskolor och skolor.



9 teman på mervärden som idéburna förskolor och skolor bidrar med

Teman identifierade i 130 öppna svar från respondenter som i hög eller mycket hög grad anser att idéburna aktörer är viktiga inom utbildning.

- Valfrihet
- Mångfald av pedagogiska metoder
- Engagemang och eldsjälar
- Icke vinstdrivet
- Tydlig värdegrund och samhällsengagemang
- Passar barn som inte trivs i traditionell skola
- Viktigt för landsbygd och byskolor
- Innovation, utveckling och alternativa idéer

Exempel på öppna svar: Om respondenten i ganska hög grad eller i mycket hög grad ansåg att idéburna aktörer är viktiga inom utbildning.

Totalt svarade 130 respondenter på frågan

Varför tycker du att idéburna aktörer är viktiga inom utbildning?

”Alla är olika och behöver olika skolor.”

”Idéburna skolor genomsyras av engagemang och delaktighet.”

”Ett bra komplement, ger valfrihet och konkurrens och driver på utvecklingen inom de offentliga skolorna.”

”Ser eleverna som framtida samhällsmedborgare.”

”Fokus på kunskapskvalitet, inte vinsten.”

”Pedagogiska alternativ som Waldorf eller Ur och Skur behövs.”

”Kan möjliggöra skola på landsbygd där kommunala skolor lagts ner.”

”Utgör en viktig tillväxtmotor för pedagogiska tankar.”

”Elevernas skolpeng ska investeras i deras utbildning och miljö, inte i vinster.”

7 teman på varför idéburna förskolor och skolor inte anses vara viktiga

Teman identifierade i 27 öppna svar från respondenter som i låg eller mycket låg grad anser att idéburna aktörer inte är viktiga inom utbildning.

- Skola ska vara det offentliga ansvaret

- Offentlig sektor kan täcka behoven

- Risk för segregation

- Risk för påverkan

- Bristande insyn

- Negativa erfarenheter/dålig kvalitet

Men:

- Fungerar som nödläge i vissa fall

Exempel på öppna svar: Om respondenten i ganska låg grad eller i mycket låg grad ansåg att idéburna aktörer är viktiga inom utbildning.

Totalt svarade 27 respondenter på frågan - V (7), MP (1), S (10), C (2), KD (1), M (4) och SD (2)

Varför tycker du inte att idéburna aktörer är viktiga inom utbildning?

"Jag tycker att alla skolor ska drivas kommunalt eller statligt"

"Idéerna är byggda på ett segregera tankesätt."

"Risk att det blir för mycket religion."

"Kommunerna kan i de allra flesta fall täcka det behov som finns."

"Grundläggande utbildning är samhällets ansvar."

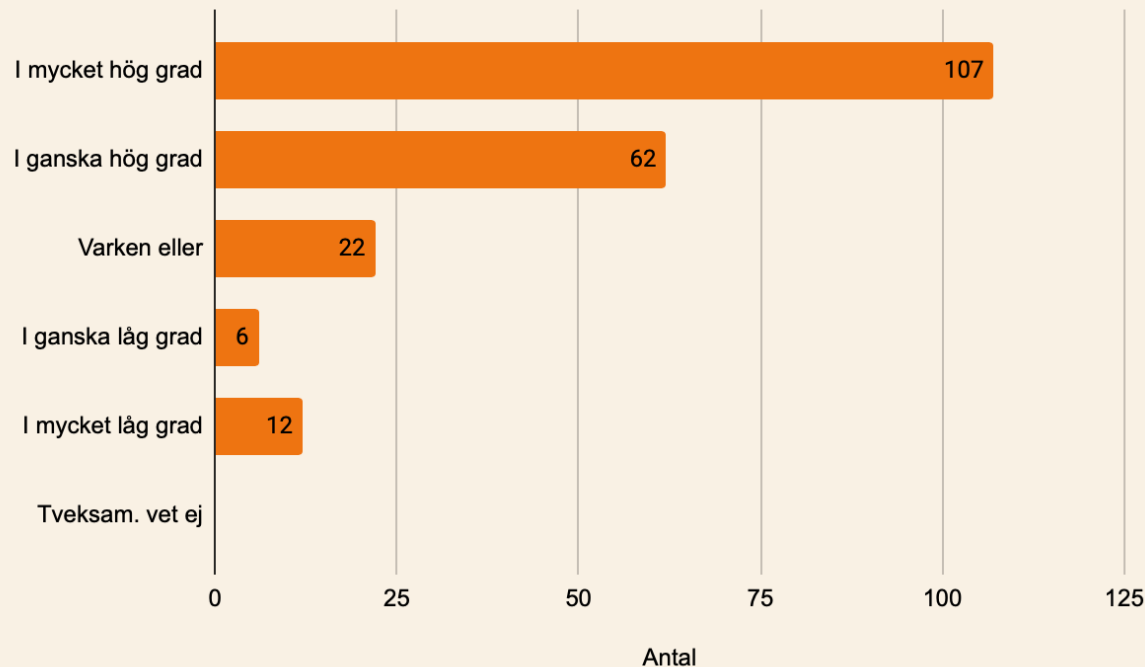
"De kan möjligen erbjuda föräldrar att driva kooperativ i byar."

"Tveksamma inriktningar."

"Dålig insyn."

Majoriteten vill ha uppdelad statistik

73% av respondenterna anser att det borde finnas uppdelad statistik på andelen idéburen, aktiebolagsdriven, och offentlig förskole- och skolverksamheter



Majoriteten vill ha både offentliga och idéburna förskolor och skolor

4 av 5 respondenter anser att förskolan och skolan inte enbart bör drivas i offentlig regi.

64% av respondenterna anser att förskolan och skolan bör drivas av offentliga och idéburna huvudmän.

Endast 28% av respondenterna anser att förskolan och skolan borde drivas av offentliga, idéburna och vinstutdelande huvudmän.

